Ympäristöneuvosto 18.12.2023

Ympäristöneuvosto järjestettiin 18.12.2023 Brysselissä. Suomea edusti ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen.

Lainsäädäntöaloitteissa saavutettiin yleisnäkemys pakkaus- ja pakkausjäteasetuksesta. Puheenjohtajavaltio esitti lisätarkistuksia ehdotukseen suuremman enemmistön saavuttamiseksi säilyttäen samalla ehdotuksen tavoitteet. Suurin osa jäsenvaltioista suhtautui tähän tarkistettuun kompromissiin myönteisesti. Ainoastaan IT ei voinut hyväksyä lopputulosta, vaikka yksi lisätarkistus tehtiin nimenomaisesti sen pyynnöstä. FI tuki lopputulosta, mutta jätti ehdotuksesta lausuman.

Ympäristöneuvostossa käytiin yleiskeskustelut maaperän terveyttä koskevasta direktiiviehdotuksesta sekä metsien monitorointia koskevasta säädösehdotuksesta.

Lisäksi muissa asioissa komissio kertoi hiilenpoiston sertifiointia koskevan aloitteen sekä ilmanlaatudirektiiviehdotuksen neuvottelujen ajankohtaisesta tilanteesta.

Lainsäädäntöasiat

1. **Asetus pakkauksista ja pakkausjätteistä, asetuksen (EU) 2019/1020 ja direktiivin (EU) 2019/904 muuttamisesta sekä direktiivin 94/62/EY kumoamisesta** – *Yleisnäkemys*

   Puheenjohtajana toimivan Espanjan ympäristöministeri Teresa Riberan mukaan pakkauksia ja pakkausjätettä koskeva säädös on tärkeä kuluttajille, yrityksille ja sisämarkkinoille. On myös tärkeää vähentää pakkausjätteen määrää, sekä muovin ja mikromuovin määrää esimerkiksi merissä. EU:n pakkausjätteen määrä kasvaa nopeasti, eikä kehitys ole positiivista. Puheenjohtajan kompromissiehdotuksessa kunnianhimo on korkealla, mutta ehdotuksessa esitetään jäsenmaille myös tarpeellista joustoa, esimerkiksi jätteen määrän vähentämistavoitteissa. Muutoksia on esitetty, mutta jäsenmaiden tarpeita myös kuultu, esimerkiksi pantti-palautusjärjestelmissä (DRS) ja niitä koskevista tavoitearvoista poikkeamisessa, uudelleenkäyttöä ja –täyttöä koskevien vuoden 2040 tavoitteiden tarkistuslausekkeen kannalta, viinin uudelleenkäyttöä koskevien tavoitteiden poistamisessa, kartonkipakkauksia koskevien poikkeusten palauttamisessa sekä elintarvikkeiden kanssa suoraan kosketuksiin joutuvien kuljetuspakkausten uusissa poikkeuksissa. Lisäksi vaarallisten aineiden ja suurten koneiden kuljetuspakkausten uudelleenkäyttötavoitteissa, hedelmien ja vihannesten kertakäyttöpakkausten kiellon rajaamisessa muovipakkauksiin, tuottaja -, valmistaja - ja kierrätettävien pakkausten määritelmissä sekä pienten saarten toimijoiden uudelleenkäyttötavoitteissa on huomioitu jäsenmaiden näkemyksiä.

   Komissaari Virginius Sinkevičiuksen mukaan ehdotus on tärkeä, ja puheenjohtajan kompromissiehdotus on tasapainoinen, vaikka osa maista on toivonut siihen lisää joustavuutta. Komission mukaan sisämarkkinoiden toimintaan on erityisesti kiinnitettävä huomiota tämän säädöksen valmistelussa, ottaen huomioon niin yritykset, ympäristö, kuin ehdotuksen poikkeamismahdollisuudet harmonisoiduista säännöistä.

Jäsenmaat toivat ensimmäisellä keskustelukierroksella yleisesti esille, että pakkaus- ja pakkausjäteasetus on hyvin tärkeä (DE), asetusta tarvitaan kiertotalouden ja vihreän EU:n näkökulmasta, pelkällä kierrättämisellä ei voida vaikuttaa lisääntyvään kertakäyttöisten pakkausten määrään (DK). Ehdotuksen tavoitteita ympäristö- ja ilmastotavoitteiden kannalta pidettiin tärkeänä, ja toivottiin kunnianhimoisempaa sääntelyä (SE, DK, NL, FR, LU, PT). Liiallista pakkaamista tulee rajoittaa ja uudelleenkäyttöä parantaa ja siten vähentää pakkausjätteen määrää (DK, NL). Jäsenmaat toivat myös esille, että asetusehdotus ei ole helppo kokonaisuus, ja neuvotteluprosessi on ollut moninainen.

Yleisnäkemyksen saavuttamista tässä neuvoston kokouksessa pidettiin erittäin tärkeänä (EE, DE, FI, HU), samoin kuin kolmikantaneuvottelujen loppuun saattamista Belgian puheenjohtajakaudella tämän parlamenttikauden aikana (DK). Yleisnäkemystä voitiin tukea (EE, DK, IE, LV, FR, HU, SE, HR, CY, SI, EL, PT, RO). Rakentavaan lähestymistapaan pyritään mahdollisimman paljon (FI, IT, CZ).

Vuoden 2040 uudelleenkäyttötavoitteita koskevaa tarkastelulauseketta tuettiin ja pidettiin tärkeänä osana ehdotusta (LV, FI, CZ). DE mukaan vuoden 2040 uudelleenkäyttötavoitteita koskevaa säännöstä tulee vielä muuttaa siten, että vuoden 2030 uudelleenkäyttötavoitteiden arvioinnin perusteella 2040 tavoitteet tarkistettaisiin elinkaariarvioinnin perusteella. Lisäksi DE esitti, että yrityksille tulisi lisätä joustavuutta siten, että ehdotukseen lisättäisiin mahdollisuus yhdistää maksimissaan kolmen juomapakkausten tuottajan tavoitteet ns. pooliin, mikä tekisi siirtymän uudelleenkäyttöön helpommaksi monelle yritykselle, erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille (FI). IT mukaan yhdistämisen tulisi koskea koko 26 artiklaa, muutoin se on syrjivä (SK).

Viinejä koskevien tavoitteiden poistamista pidettiin tärkeänä muutoksena (LV, EE), toisaalta sitä pidettiin syrjivänä muiden alkoholien pakkausten näkökulmasta (SK, PL, BE), ja tulisi taata panimoteollisuuden reilut kilpailuolosuhteet suhteessa viinien tuottajiin (BE). Ruokaturvan huomioimista tekstissä pidettiin hyvänä (EE).

Artiklojen 22 tiettyjen pakkausmuotojen kieltoja ja 26 uudelleenkäyttöä ja uudelleentäyttöä koskevassa sääntelyssä tulisi huomioida vielä elinkaariarviointiin perustuva poikkeamismahdollisuus kertakäyttöisten pakkausten osalta (FI, SK, CY, BG), ja tulisi huomioida näiden säännösten vaikutukset sisämarkkinoihin (HR). IT tukee Euroopan parlamentin muutosehdotuksia koskien 22 ja 26 artiklojen tavoitteita, perustuen tieteelliseen tietoon ja huomioiden pakkausten elinkaari (SK, SI). Elinkaarianalyysille tulisi antaa yhä laajempi rooli ehdotuksessa (HU). Uudelleenkäyttöä ja uudelleentäyttöä koskevassa sääntelyssä tulee olla lisäjoustavuutta jäsenmaille, ja tulisi huomioida sellaisten jäsenmaiden asema, missä tuotetaan vain vähän pakkauksia suhteessa väkilukuun (CZ, PL). Uudelleenkäyttöjärjestelmillä tulisi olla toimiva sääntely (SI), uudelleenkäytön ei voida katsoa aina tuottavan ympäristön kannalta parhaan lopputuloksen (MT).

Kartonkia koskevan poikkeamisen pysyttämistä ehdotuksessa tuettiin (LV, FI, CZ, SE, SI). On tärkeää turvata ne investoinnit, joita jäsenmaat ovat tehneet jätteenkäsittelyjärjestelmiin sekä pakkausjätteen käsittelyyn, ja joustavuus on tarpeellista tästä näkökulmasta (SE, HR).

Biopohjaisten muovien käytön parantamista tarkastelemalla sitä koskevaa säännöstä tulevaisuudessa, voitiin tukea (FI).

Kompostoituvia pakkauksia koskevat muutosehdotukset eivät ole riittäviä, vaan tulisi pidentää määräaikaa kompostoitavien pakkausmuotojen määrittämiseksi (IT).

BE tukee parlamentin esittämää asteittaista luopumista PFAS:sta tässä säädöksessä.

Pantti-palautusjärjestelmän kunnianhimon laskemista ei voitu tukea (CZ). Pantti-palautusjärjestelmiä koskevat tavoitteet ovat tärkeitä ja ehdotetut muutokset tarpeellisia (HU).

Ehdotuksen uudet elementit esimerkiksi koskien pieniä saaria on katsottava tarkkaan ja selkeytettävä, juridisesta näkökulmasta (HR, EL). Turismin vaikutuksia koskeva säännös on tarpeellinen (MT).

Materiaalineutraalius on tärkeä kysymys, esimerkiksi hedelmä- ja vihannespakkauksissa ehdotetaan rajoitusta vain muovipakkauksille, mutta olisi tarkasteltava myös paperisia sekä muovipäällysteisiä paperipakkauksia (DE). Myös BE korosti materiaalineutraaliuden varmistamista.

Tekstissä olevia joustoja voitiin tukea (EE, FI, SI). On tärkeää, että ehdotuksessa on joustavuutta myös siihen suuntaan, että jäsenmaat voivat asettaa kunnianhimoisempia tavoitteita kansallisesti (DK). Ehdotuksen joustojen tulee olla selkeitä ja yksiselitteisiä (SE). Ehdotukseen ei tulisi lisätä enempää joustoja (AT). Yksittäisille jäsenmaille annetut joustot voivat johtaa sisämarkkinoiden sirpaloitumiseen, mutta EU-tason sääntely on tärkeää (DE). Pienten ja keskisuurten yritysten asema tulee erityisesti huomioida (MT, BE), ja taata niille tasapuoliset ja reilut sisämarkkinat (BE).

Eräät maat toivat esille kansainvälisen muovisopimuksen merkityksen myös pakkausjätteiden näkökulmasta (EE, DE).

Puheenjohtaja päätti ensimmäisen keskustelukierroksen toteamalla, että tavoitteena on päästä sopimukseen tässä neuvoston kokouksessa ja ehdotti, että tiettyjä lisätarkistuksia työstetään vielä laajemman tuen saamiseksi säilyttäen samalla ehdotuksen tavoitteet ja komission tuen. Ennen lounasta julkaistuihin ehdotettuihin muutoksiin sisältyi 26 artiklan 4 kohdan uudelleenkäyttöä koskevan säännöksen lisäjoustavuus, jotta juomapakkausten uudelleenkäyttöä koskevia tavoitteita voitaisiin noudattaa yhdistämisjärjestelmän (pool) avulla; mahdollisuus myöntää poikkeuksia alle 2000 asukkaan saarilla sijaitseville myyntialueille; elinkaariarvioinnin käyttöönotto uudelleenkäyttöä koskevien vuoden 2040 tavoitteiden tarkistamiseksi sekä kaksi lisävuotta 8 artiklan suhteen jäsenvaltioille kompostoitavien pakkausten sallimiseksi alueellaan.

Toisella keskustelukierroksella IT totesi, että puheenjohtajan muutosehdotukset eivät riitä, vaan olisi tullut sallia vielä suurempaa joustavuutta kompostoitaviin pakkauksiin, ja lisäksi neuvoston oikeuspalvelun olisi tullut tarkistaa, onko ehdotettu yhdistämissäännös syrjivä. MT katsoi, että ehdotettu saaria koskeva muutos ei ehkä ole riittävä, mutta antoi kuitenkin tukensa yleisnäkemykselle. FI kannatti viimeisintä tekstimuotoilua, mutta jätti ehdotuksesta lausuman, jonka mukaan ehdotukseen olisi tullut lisätä säännökset, joiden mukaan tulisi voida poiketa uudelleenkäytön tavoitteita ja kertakäyttöisten pakkausten kieltoa koskevien artiklojen 22 ja 26 vaatimuksista silloin, kun se on elinkaarianalyysin perusteella perusteltua. CZ ilmaisi pitävänsä edellistä versiota parempana, mutta antoi silti tukensa yleisnäkemykselle.

Puheenjohtaja katsoi, että ehdotuksen yleisnäkemyksellä on määräenemmistö ja ehdotuksen käsittely voi jatkua kolmikantaneuvotteluissa.

Komissio kiitti puheenjohtajaa ja jäsenmaita ja totesi olevan hienoa, että ehdotuksella on vahva enemmistön tuki. Kolmikantaneuvotteluissa komissio tulee tekemään oman osansa Belgian tukena, jotta ehdotuksesta löytyisi lainsäätäjien yhteinen näkemys tällä parlamenttikaudella. Komissio kiinnitti vielä huomiota, että ehdotus ei ole tärkeä vain ympäristön, vaan myös sisämarkkinoiden kannalta ja niiden toiminnan varmistaminen on tärkeää.

2. **<u>Direktiivi maaperän seurannasta ja kestokyvystä</u>** – *Periaatekeskustelu*

Puheenjohtaja korosti komission 5.7.2023 hyväksymän maaperän seurantaa ja sietokykyä koskevan direktiiviehdotuksen strategista merkitystä. Ehdotuksella EU:n säädetään ensimmäiset maaperää koskevat EU:n lainsäädäntöpuitteet, ja se on myös avainasemassa hiilineutraaliutta, saasteettomuutta, elintarviketurvaa ja ympäristön kestävyyttä koskevien tavoitteiden

saavuttamisessa. Merkittävä osa Euroopan maaperästä ei ole tervettä ja maaperän tila heikkenee edelleen, mistä syystä on tärkeää muuttaa maaperän ei-kestäviä käyttötapoja ja torjumalla pilaantumista. EU:ssa maaperä sisältyy moniin politiikka-alueisiin, mutta maaperää koskevaa lainsäädäntökehikkoa ei vielä ole, verrattuna muihin keskeisiin ekosysteemeihin (vesi, ilma, meret). Komission tarkoitus on täyttää ehdotuksellaan tämä puute.

Jotta voidaan saavuttaa maaperästrategian mukainen pitkän aikavälin tavoite, jonka mukaan kaiken maaperän on oltava terveessä kunnossa koko EU:ssa vuoteen 2050 mennessä, komission ehdotuksessa esitetään toimenpiteitä, jotka koskevat maaperän terveyden seurantaa ja arviointia, maaperän kestävää käyttöä ja pilaantuneiden alueiden kunnostamista. Sen vuoksi jäsenvaltioiden olisi ensin seurattava säännöllisesti maaperän terveyttä ja maan käyttöönottamista koko alueellaan, perustettavien maa-alueiden (soil district) perusteella. Toiseksi niiden olisi kerättyjen seurantatietojen perusteella tehtävä maaperän terveystarkastukset vähintään 5 vuoden välein. Tällöin voitaisiin päättää tarvittavista elvytystoimenpiteistä. Lisäksi jäsenvaltioiden on tunnistettava, tutkittava, arvioitava ja kunnostettava pilaantuneet alueet.

Espanjan puheenjohtajakaudella on saavutettu merkittävää edistystä, ja ensimmäinen kompromissiteksti esitellään ennen puheenjohtajakauden päättymistä.

Komissaari Virginius Sinkevičius totesi, että tämä lainsäädäntöehdotus samoin kuin metsien seurantaa koskeva lainsäädäntöehdotus on keskeinen osa EU:n biodiversiteettistrategiaa vuoteen 2030. Terve maaperä on keskeistä ilmastoneutraalisuuden saavuttamiselle, biodiversiteettikadon torjunnalle sekä äärimmäisiin sääilmiöihin varautumisessa, joita ilmastonmuutos vahvistaa, sekä ruokaturvan näkökulmasta. Maaperästä 60-70% ei ole tervettä ja tämä aiheuttaa 50 miljardin euron kustannukset vuosittain.

Ehdotuksessa asetetaan tavoitteeksi saavuttaa terve maaperä vuoteen 2050 mennessä toissijaisuus - ja suhteellisuusperiaatteita kunnioittaen, antaa jäsenvaltioille kaiken tarvittavan joustavuuden ja pitää hallinnollinen taakka mahdollisimman vähäisenä. Lisäksi käytännön toteutuksen helpottamiseksi on tarjolla julkisia ja yksityisiä rahoitusmahdollisuuksia.

Tietovajeita ja seurantakehystä koskien komissio totesi, että ehdotuksella pyritään saavuttamaan tasapaino kunnianhimon ja toteutettavuuden välillä, ja komissio ehdottaa tätä varten yksinkertaista ja johdonmukaista maaperän seurantaa ja kestävää hoitoa koskevaa kehystä, jonka avulla voidaan sopeutua kansallisiin ja paikallisiin olosuhteisiin ja samalla varmistaa tietojen vertailukelpoisuus EU:n tasolla. Ehdotuksessa esitetään riskiperusteista lähestymistapaa pilaantuneiden alueiden hoitoon, minkä vuoksi jäsenvaltioiden on puututtava maaperän pilaantumisesta ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuviin riskeihin, joita ei voida hyväksyä. Tämä antaa jäsenvaltioille tarvittavan joustavuuden kustannusten, hyötyjen ja paikallisten erityispiirteiden, kuten ympäristön pilaantumisen ja maaperän toimintojen, huomioon ottamiseksi ja tasapainottamiseksi.

Jäsenvaltioiden puheenvuorossa suhtautuminen direktiiviehdotukseen ja sen tavoitteisiin oli yleisesti myönteisesti, kuten myös EU:n terveen maaperän yleiseen tavoitteeseen vuoteen 2050 mennessä (SK, DE, CZ, LV, SI, EL, LU, DK, IE, EE, PT, FI, LT, MT), muutama jäsenmaa suhtautui siihen yksiselitteisesti kriittisesti (AT, PL, SE, HU), ja PL sekä HU katsoivat, että terveitä maita koskeva tavoite vuoteen 2050 mennessä on liian kunnianhimoinen. Ehdotuksella katsottiin yleisesti olevan tärkeä merkitys osana muita ympäristötavoitteita kuten ilmastonmuutoksen ja biodiversiteettikadon torjunta, kestävyyden parantaminen sekä ruokaturva. Osa jäsenmaista totesi ehdotuksen täydentävän lainsäädäntöpohjaa verrattuna nykyiseen. Tietopohjan parantaminen maaperän tilasta nähtiin tärkeänä, toisaalta myös useassa puheenvuorossa tuotiin esille direktiiviehdotuksen haasteita.

FR, DK, LT, PL, SE, FI, MT, BG, NL ottivat esille kysymyksen hallinnollisten ja taloudellisten rasitteiden mahdollisesta lisääntymisestä ja esittivät, että ehdotus tulisi tarkistaa sen tehokkuuden parantamiseksi ja joustavuuden lisäämiseksi, jotta voidaan ottaa asianmukaisesti huo-

mioon maaperän suuri heterogeenisuus ja jäsenvaltioiden väliset erot. FR, DE, HU, IT, PL korostivat tarvetta ottaa huomioon nykyinen lainsäädäntö ja järjestelmät sekä EU:n tasolla että kansallisella ja paikallisella tasolla, jotta vältetään päällekkäiset toimet sekä hallinnolliset ja oikeudelliset päällekkäisyydet.

Saastuttaja maksaa - periaate on turvattava, ja toisaalta, että tätä periaatetta on vaikea soveltaa historialliseen saastumiseen (SE, HU, LU, CY, EE, LT).

Komission ehdottamia kriteereitä ja metodeita tulisi vielä tarkastella (AT). CZ ja SK olivat huolissaan eroosioindikaattorista. CZ ei pidä järkevänä EU-tasolla määriteltyä indikaattoria, koska maaperän ominaisuudet vaihtelevat, ja tarkasteluun tulisi ottaa myös tuuli- ja vesieroosio. SK piti parempana määritellä eroosioindikaattori kansallisesti. DE mielestä maaperän biodiversiteetin seurantaa ei ole huomioitu tarpeeksi, sitä pitäisi vahvistaa. FI totesi myös eräiden indikaattoreiden sopivan huonosti kansallisiin olosuhteisiin.

CZ kysyi, onko kaikkia indikaattoreita tarpeen seurata kaikilla maa-alueilla (esimerkiksi peitetyn maan seurannassa ei ole järkeä). Olisi sen sijaan parempi ja halvempi lähestymistapa, jos olisi maaluokittain kohdennetumpaa seurantaa tälle luokalle soveltuvilla indikaattoreilla. EL kysyi miksi tulee seurata maaperän tilaa vuoristoalueilla, joilla ei ole ihmisperäistä toimintaa. FR mukaan tulisi priorisoida seurattavia indikaattoreita, ehdotus toisi kymmenkertaisesti lisää mittauspisteitä, joka vaatii resursseja. Myös DE mielestä mittauspisteiden suurta määrää pitää vielä tarkastella uudelleen. HU piti tärkeänä komission teknistä ja rahoitustukea seurannan kehittämisessä. HR:lla oli positiivisia kokemuksia LUCASista ja piti säännöllistä maanäytteiden ottoa tervetulleena.

Kestävän maankäytön periaatteissa pitäisi PL mukaan huomioida paremmin eri maankäyttöluokat. CZ mielestä periaatteet soveltuvat huonosti muille maa-alueille kuin maatalousmaa. SE on haluton tukemaan periaatteiden muotoilua sitovaksi.

AT totesi tarpeen keskustella lisää seuraamuksista, tietosuojasta sekä delegoiduista säädöksistä. MT totesi vastustavansa liikevaihtoon perustuvia seuraamuksia.

Pilaantuneiden alueiden osalta riskiperustainen lähestymistapa sai laajasti tukea. Asteittaista lähestymistapaa pidettiin hyvänä (AT). LV totesi, että vanhoihin pilaantuneisiin alueisiin ei voida soveltaa saastuttaja maksaa -periaatteita. SI mielestä direktiivissä voisi tarkemmin määritellä milloin kohde on pilaantunut. SK:n mukaan pilaantuneiden alueiden käsittelyssä pitää muistaa suhteellisuudentaju ja huomioitava kansalliset olot. CZ mielestä pilaantuneet alueet tulee sisällyttää EU:n koheesiopolitiikkaan sisältyviin työkaluihin. Pilaantuneiden ja mahdollisesti pilaantuneiden alueiden tunnistamisen aikataulua (seitsemän vuotta direktiivin voimaantulon jälkeen) pitivät haastavana HR ja PL. RO kertoi laativansa pilaantuneiden alueiden paikkatietopohjaista rekisteriä ja korosti rahoituksen tarvetta. CY toivoi kansallista joustoa vanhojen pilaantuneiden alueiden käsittelyyn. PL korosti yhteensopivuutta ympäristövastuudirektiivin kanssa, ei pidä tehdä päällekkäistä työtä.

NL mukaan 11 a artiklasta (velvoittavuus sekä vaikutukset maankäytön suunnitteluun) tulee keskustella ja analysoida lisää. SE ilmaisi huolensa maankäytön vähentämistä koskevista periaatteista.

Maaperän terveystodistuksen pitäisi olla vapaaehtoinen PL ja FI mielestä. Myös MT näki todistuksen haastavana.

DE mielestä direktiivin uudelleentarkastelu kuuden vuoden päästä on sopiva aikataulu. Seurannan aikataulua (neljä vuotta direktiivin voimaantulon jälkeen) piti haastavana IE. Myös BG, RO toivoivat pidempiä aikatauluja toimeenpanoon.

FR mainitsi laatineensa maan käyttöönoton vähentämistä koskevan strategian ja tavoitteet

käyttöönoton vähentämiselle. Kaupunkien laajenemisen (urban sprawl) seuranta Euroopassa on hyvin tärkeää, laajenemisen tapahtuminen kestävällä tavalla on varmistettava.

NL ei näe lisäarvoa maaperäalueiden (soil districts) sisällyttämisessä ehdotukseen ja haluaa ne vapaaehtoisiksi. Myös BG:lla huolia asian suhteen.

LV mukaan toimeenpanoon on varmistettava riittävä rahoitus. Myös LT korosti EU:n rahoitusinstrumenttien saatavuuden tärkeyttä.

Tuleva puheenjohtajamaa Belgia ilmaisi lopuksi toiveensa sopia yleisnäkemyksestä kesäkuussa 2024 pidettävässä ympäristöneuvostossa.

3. **Asetus häiriönsietokykyisiä Euroopan metsiä koskevasta seurantakehyksestä** – *Periaatekeskustelu*

Ympäristöneuvostossa käytiin yleiskeskustelu metsien monitorointia koskevasta säädöksestä.

Puheenjohtaja totesi, että Eurooppa on yksi maailman metsäpeitteisimmistä alueista, ja korosti metsien monikäyttöisyyttä ja merkitystä sekä luonnon monimuotoisuudelle, ilmastolle, vesistöille ja sosiaaliselle terveydelle, että taloudellisesti tärkeänä uusiutuvana luonnonvarana. Puheenjohtaja painotti, että metsiin kohdistuu suuria paineita, jotka johtuvat pääasiassa kuivuudesta ja metsäpaloista, muista tuhoista ja maankäytön muutoksista.

Komissio korosti, että metsien merkitys erityisesti ilmaston ja talouden kannalta luo tarpeen yhteiselle ja korkealaatuiselle metsätiedolle. Siksi tarvitaan EU:n yhteinen metsien seurantakehys. Parempi tietopohja voi edistää tietoon perustuvaa keskustelua ja siten myös vähentää metsiin liittyviä ristiriitoja.

Komissio esitteli tiivistetysti ehdotuksen pääkohdat ja korosti, että ehdotus perustuu olemassa oleviin kansallisiin järjestelmiin, ja että on tärkeää yhdenmukaistaa seuranta ja raportointi muiden EU-säädösten kuten LULUCF:n, metsäkatoasetuksen ja maaperän terveyttä koskevan säädöksen kanssa. Komissio tulee tarjoamaan kaukokartoitustietoja maksutta jäsenmaille. Komission mukaan ehdotus voi edistää uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja että hyödyt ovat merkittävästi kustannuksia suuremmat.

Useat jäsenmaat suhtautuivat ehdotukseen myönteisesti, mm. EE, SK, CZ, IT, RO, NL, IE, LU, DK, CY, LT, DE, HR ja PT. Ne korostivat muun muassa vertailukelpoisten ja läpinäkyvien tietojen tarvetta, biodiversiteetti- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista ja tehokkaampaa seurantaa.

PL korosti, että 80 %:a metsistä on valtion omistuksessa ja että metsien seuranta on ensisijaisen tärkeää, ja näkee mahdollisuuksia parempaan yhteistyöhön jäsenmaiden ja komission välillä. IT tarjoaa mielellään kokemuksia meneillään olevasta kansallisesta seurannasta, joka on pitkälti komission ehdotuksen mukaista. LT ja FR nostivat esiin ehdotuksen kunnianhimon tason, lisäksi FR korosti kunnianhimon ja hallinnollisen ja taloudellisen taakan välistä tasapainoa. PL ja IE korostivat vuorovaikutteisten karttojen merkitystä ja BG tiedon läpinäkyvyyttä. SI muistutti yhteydestä Natura 2000 -verkostoon.

Erityisesti SE, AT, HU ja LV korostivat ehdotuksen tarpeellisuuden ja lisäarvon analysoinnin tärkeyttä sekä kohtuuttomien kustannusten riskiä. MT toi esiin ehdotuksen vähäisen lisäarvon omalta kannaltaan. SK, SE, BG, AT, EL, HU ja LV esittivät toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteisiin liittyviä huomautuksia ja SK painotti tätä myös delegoidun säädösvallan osalta.

Moni jäsenmaa, mm. SE, FI, RO, IE, SI, EL, LT, SK ja FR ilmaisivat huolensa hallinnollisten ja muiden kustannusten kasvusta ja korostivat kustannustehokkuuden tarvetta ja päällekkäisen

raportoinnin välttämistä. Jotkut jäsenmaat (kuten EE ja PL) pitivät ehdotusta kuitenkin mahdollisuutena saada teknistä ja/tai taloudellista tukea seurannan kehittämiseen. EL nosti esiin tarpeen erilliselle rahoitukselle.

Enemmistö jäsenmaista korosti tarvetta jatkaa nykyisten kattavien ja hyvin toimivien seurantajärjestelmiensä käyttöä, esimerkiksi EE, SE, CZ, PL, FI, SE, IT, AT, SI, DK, DE ja FR. RO ilmoitti tehneensä huomattavia investointeja seurantaan elpymisrahaston varoilla. Mm. SK ja SE korostivat yhdenmukaistamisen tärkeyttä myös kansainvälisen raportoinnin osalta, ja CZ painotti, että yhdenmukaistaminen kansainvälisiin määritelmiin on tarpeen. AT pyysi globaalimpaa näkökulmaa.

SK ja PT suhtautuivat myönteisesti mahdollisuuteen olla käyttämättä komission kaukokartoitusta, jos kansallinen järjestelmä tuottaa vastaavat tiedot. Jotkut jäsenmaat puolestaan suhtautuivat myönteisesti kaukokartoituksen käyttöön, mm. DE ja BG painottivat nopean kehityksen tarvetta ja tarvetta arvioida tekoälyn merkitystä ja siihen sopeutumisen tärkeyttä. CZ toi kuitenkin esiin, että kaukokartoituksen käyttömahdollisuus on rajallinen ja kenttänäytteenottoa koskevia vaatimuksia on selkeytettävä, ja katsoi, että indikaattoreita liitteessä II tulisi laajentaa. LT nosti esille pitkän aikavälin metsäsuunnitelmien laatimiseen liittyviä ongelmia, vaikka suunnitelmat ovatkin vapaaehtoisia. SI ei nähnyt ehdotuksen yhteyttä kestävyyden arviointiin, jota on tarpeen käsitellä erikseen. FR ja HU korostivat myös tietosuojan merkitystä, koska suuri osa metsistä on yksityisomistuksessa.

SE, CZ, PL, SK, FI, LT, HR, FR ja LV korostivat, että maatalous- ja kalastusneuvoston olisi oltava vastuussa asian jatkokäsittelystä. PL, FI, LT ja LV toivat esiin, että teknisiä jatkokeskusteluja tarvitaan erillisessä työryhmässä. DK totesi selkeästi haluavansa, että asia käsitellään ympäristöneuvostossa, kun taas DE ja FR mielestä ympäristöneuvosto on otettava mukaan. DE ehdotti väliaikaista (ad hoc) ryhmää, FI esitti monitorointialoitetta käsiteltävän metsätyöryhmässä.

Suomi muistutti aloitteen tärkeydestä Suomelle ja metsäsektorille. Suomi korosti tukevansa työtä harmonisoidun, vertailukelpoisen ja luotettavan metsätiedon hyväksi sekä muistutti tukevansa tietoon perustuvaa päätöksentekoa ja metsätiedon käyttöä. FI muistutti keräävänsä jo tietoa monen tässä aloitteessa ehdotetun parametrin pohjaksi, mutta esitti huolensa joidenkin indikaattorien vaatiman kenttätyön kustannuksista johtuen laajasta metsäpinta-alastamme. Siksi kerätyn tiedon on tuotettava lisäarvoa ja hyötyä kaikille osapuolille kustannustehokkaasti. Kun mietitään aloitteen mukaista metsätiedon keräämistä, on muistettava, että kestävyys ja kestokyky vaatii usein paikallisia ratkaisuja ja paikallista tietoa.

BE tulevana puheenjohtajamaana pitää tätä ehdotusta yhtenä prioriteettinaan. Useat jäsenmaat toivat esiin teknisiä yksityiskohtia ja erityisesti suhdetta olemassa oleviin kansallisiin järjestelmiin. BE mukaan useat maat toivovat asian käsittelyä maatalousneuvostossa todeten, että metsänhoito linkittyy ensisijaisesti kyseiseen sektoriin mutta korosti myös, että suurin osa niistä säädöksistä, joiden yhdenmukaistamista jäsenmaat pitävät tärkeänä, käsitellään ympäristöneuvostossa.

4. **Muut asiat**

a) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset

i) **Asetus hiilenpoistoja koskevan unionin sertifiointikehyksen perustamisesta** – *Puheenjohtajan tiedotusasia*

Puheenjohtaja esitteli neuvottelutilanteen. Ensimmäinen kolmikantaneuvottelu on pidetty 28.11.2023. Tarkoituksena on priorisoida ehdotuksen loppuunsaattamista ennen kevään europarlamenttivaaleja.

ii) **Ilmanlaatudirektiivi (uudelleenlaadittu)** – *Puheenjohtajan tiedotusasia*

Puheenjohtajamaa kertoi ministereille neuvottelujen tilanteesta. Ilmanlaatua koskeva direktiiviehdotus on annettu 26.10.2022, ja ehdotukseen on yhdistetty kaksi vanhaa ilmanlaatua koskevaa säädöstä. Ehdotuksessa pyritään parempaan ilmanlaatuun Euroopassa, ja lähentämään EU:n ilmanlaatutavoitteita WHO:n tavoitteiden kanssa. Ehdotuksesta on saatu neuvoston mandaatti Coreperissa 8.11,2023 ja kaksi poliittista kolmikantaneuvottelua on ollut 16.11.2023 ja 13.12.2023. Puheenjohtaja toivoo lopullisen yhteisen näkemyksen syntyvän komission kunnianhimoisen ehdotuksen ja jäsenmaille osoitettavien joustojen väliltä. Teknisellä tasolla on saavutettu myönteistä kehitystä ehdotuksesta, ja poliittisesti vaikeimmista kysymyksistä on keskusteltu. Lainsäätäjien väliset erot on tärkeää kuroa umpeen Belgian puheenjohtajakaudella kolmikantaneuvotteluissa.

Komission mukaan ehdotus on hyvin tärkeä ja siinä on saatu aikaan merkittävää kehitystä. Ehdotus on tärkeä niin Green Dealin kuin nollapäästötavoitteiden kannalta. Neuvoston yleisnäkemyksessä ehdotuksen määräajat ovat pidemmät kuin parlamentissa, joka on tästä ja jäsenmaille ehdotetuista joustoista huolissaan. Komission mukaan tämä tulee olemaan kolmikantaneuvottelujen vaikein kysymys. Komissio pyrkii tekemään kaikkensa auttaakseen ehdotuksen loppuun saattamisessa yhdessä Belgian kanssa. Komissio myös mainitsi Rotterdamissa pidetyn puhtaan ilman konferenssin hyvänä eri sidosryhmien välisenä keskustelualustana.

DE mukaan on tärkeää saavuttaa ehdotuksesta lopullinen sopu tällä parlamenttikaudella, sillä parempi ilmanlaatu on tärkeää kaikille koko EU:ssa. DE ei voi hyväksyä mitään poikkeuksia ehdotuksesta, jotka vaikuttaisivat siihen, että EU:n alueella ei ole yhdenmukainen taso ilmanlaadussa kaikille EU-kansalaisille.

IT toi esille, että on tärkeää saavuttaa lopullinen lainsäätäjien yhteinen näkemys ripeästi, ennen ensi vuoden Euroopan parlamentin vaaleja. On tärkeää, että neuvoston näkemyksen pääasialliset kohdat pysyttäisiin säilyttämään, ja että lopputulos olisi tasapainoinen ja tehokkaasti toimeenpantavissa.

b) <u>Yhteenvedot tärkeimmistä viimeaikaisista kansainvälisistä kokouksista</u>

iii) **YK:n ilmastokokouksen osapuolten konferenssin 28. kokous (COP 28) (Dubai, Arabiemiirikunnat, 30.11 – 12.12.2023)** – *Puheenjohtajan ja komission tiedotusasia*

Kokouksen saavutuksia pidettiin kokonaisuutena merkittävinä, ja keskustelua jatketaan vuoden kuluttua.

iv) **Korkean tason tilaisuus nuoriso- ja ilmastotoimista** – *Bulgarian delegaation tiedotusasia*

BG kehotti jäsenvaltioita liittymään UNICEFin nuoriso - ja ilmastotoimia koskevaan julkilausumaan, jos ne eivät ole sitä jo tehneet.

v) **Komission arvio kansallisista ilmasto- ja energiasuunnitelmista** – *Komission tiedotusasia*

Komission mukaan kansalliset ilmasto- ja energiasuunnitelmat viitoittavat tietä eteen-päin. Jäsenmaat ovat nähneet merkittävästi vaivaa suunnitelmien laatimiseen ja niiden toimeenpanoon. Ne ovat jo melko kattavia, mutta osan maista on vielä päivitettävä ja suunnitelmiaan, jotta ne ovat toimeenpantavia. Suunnitelmien myötä päästään 51 %:n päästövähennykseen, ei 55 %:iin. Komissio on valmis tukemaan jäsenvaltioita jatkotyössä seuraavan kuuden kuukauden aikana liittyen avainaloihin, eli uusiutuvaan energiaan, energiatehokkuuteen, liikenteeseen, maatalouteen, ja muihin kysymyksiin liittyen, ja tätä kautta suunnitelmiin saadaan lisäulottuvuuksia. Ilmastokokouksen jälkeen ollaan menossa siirtymässä pitkälle eteenpäin. Mikäli

tähän suuntaan mennään, tulee se vaikuttamaan edistävästi niin COP 28 jälkeen EU:n omien tavoitteiden saavuttamiseen, kuin myös vahvistamaan teollisuutta, taloutta ja teknologiaa. On tärkeää kiinnittää huomiota ennakoitavuuteen kansalaisten ja yritysten näkökulmasta. Paljon työtä on tehty, ja hieman on vielä edessäpäin suunnitelmien aukkojen paikkaamiseksi. Puheenjohtaja lisäsi, että kun kansalliset suunnitelmat ovat valmiina, komissio tiedottaa neuvostoa tilannekuvasta, kuinka kansallisten suunnitelmien valmistelu etenee.

vi) **Horisontti Eurooppa –puiteohjelman EU:n missiot paikallisten ilmastotoimien välineenä** – *Komission tiedotusasia*

Komissio kertoi EU:n Horisontti Euroopan tilanteesta ja korosti paikallisten ilmastotoi-mien merkitystä. Ensiksi, EU:n edustusto 100:ssa ilmastoneutraalissa ja älykkäässä kaupungissa vuoteen 2030 mennessä edellyttää tiivistä yhteistyötä paikallisten kumppa-neiden kanssa. Koska 75 %:a EU-kansalaisista asuu kaupungeissa, on oleellista onnis-tua ilmastotoimissa kaupungeissa. Toiseksi, EU:n ilmastonmuutokseen sopeutumismis-sio vastaa laajasti sään ääri-ilmiöihin. Monet kunnat ja alueet ovat liittyneet tähän tehtä-vään, mutta merkittävän osan on vielä tehtävä se. Komissio korosti ilmastokestävyyden merkitystä kustannustehokkaana toimenpiteenä.

vii) **Pohjanmeren valuma-alueen aloite (GNSBI)** – *Hollannin ja Ranskan valtuuskuntien tiedotusasia*

Hollanti ja Ranska tiedottivat aloitteen etenemisen tilanteesta.

viii) Viides kemikaalihallintaa koskeva kansainvälinen konferenssi (ICCM5) (Bonn, Saksa, 25 – 30.9.2023)

Konferenssista tiedotettiin ministereitä.

ix) Elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen osapuolten konferenssin viides kokous (COP 5) (Geneve, Sveitsi, 30.10 – 3.11.2023)

COP 5:n tulosta pidetään tärkeänä ja se viitoittaa tietä seuraavalle kokoukselle.

x) Hallitustenvälisen neuvottelukomitean (INC-3) kolmas istunto muovin aiheuttamaa saastumista koskevan kansainvälisen oikeudellisesti sitovan välineen kehittämiseksi (Nairobi, Kenia, 13 – 19.11.2023)

Komissio totesi, että kokous oli saavuttanut jossain määrin edistystä sitovan sopimuksen laatimisessa, mutta lisätyötä tarvitaan muovin elinkaaren parissa. Venäjän ympärille ryhmittynyt maaryhmä oli estänyt sopimuksen merkittävän edistymisen. Olisi tärkeää edistyä nopeammin seuraavien kuuden kuukauden aikana ennen seuraavaa kokousta.

xi) **Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma** – *Belgian valtuuskunnan tiedotusasia*

Tuleva puheenjohtajavaltio Belgia esitteli 1.1.2024 alkavan puheenjohtajakautensa painopisteet.